

Om Brafmarkens Benyttelse.

(En Skrivelse til Landhuusholdningssekskabet).

Det Kongelige Landhuusholdningssekskabs Fortjenester af det danske Agerbrug ere saa anerkjendte, at de ikke behøve yderligere Vidnesbyrd. Fra det første af, at min Livsstilling henførte mig til denne Erhvervsgeen, var jeg saa heldig at være i Besiddelse af alle dets udgivne Skrifter, som jeg med Iver og Interesse gjorde mig bekjendt med. Nu efter i over 20 Aar at have været selvstændig Jordbruger, var det en Tilfredsstillelse for mig, naar jeg kunde afbetale en Skjerv, af hvad jeg finder at være Det skyldig, ved at meddele Det nogle practiske Erfaringer, som jeg mener kunde være i Landbrugets Interesse, og som jeg overlader til Det at benytte efter Forgodtbefindende.

Der er i den senere Tid skrevet saa meget om Guanoen, saa utallige Skibe ere komne igang, for fra fremmede Verdensdele at hente denne Kraftsubstant for Bærmæring til Europa; og nu i Aar bringe Skibene det ogsaa til os. Vi have forhen kjendt lignende Kraftsubstantser for Vegetationen, som Pudrette, Patentgjødning, Beenmeel &c., men hos os ere disse ikke blevne almindelig optagne i Jordbruget. Spørger man om Aarsagen, saa maa Svaret vel blive: at i Reglen mener Landmanden, at han, henviist til sin Jordstørpe, paa andre Maader maa see at komme ud af det.

Idet jeg nu paa ingen Maade vil staae frem som Opponent imod Guano eller nogen anden Kraft-

gjødning, er det kunſ min Henſigt med denne liden Opfats, at bekyndtgjøre en Maade at benytte Brakmarken paa, ſom jeg i en Række af Aar har forſøgt, og om hvis Fortrinlighed jeg nu er ſaa overbeviiſt, at jeg ganſke har optaget den ſom System i min Frugtorden her paa min Gaard Slaugaard ved Haderslev.

Den beſtaaer nemlig i: at beſaae Brakmarken og at aftøire Grønſoderet med Køerne. Naar alting ſkeer rigtigt, kan et ſaadant Stykke afgræsſes 3 Gange, og Stubbene dog være ompløiede inden Hundedagenes Udgang, ſom jeg anſeer for den yderſte Tid for dette Arbeide, og ſom da bliver 4de Pløining Jorden har ſaaet.

For dem, der muligt kunde have Lyſt at forſøge dette, vil jeg omſtændelig fremsætte min Fremgangsmaade.

Saa tidligt ſom muligt om Efteraaret, fælder jeg Grønſorden ſaa let ſom muligt, circa 2 Tommer, og lader Harven gaae bag efter Ploven for at jevne den pløiede Jord. Sidſt i Februar begynder jeg at udføre min Gjødning, ſom bliver ſpredt lige bag efter Bognen. I Martis Maaned, ſaaſnart Jorden er tør nok, vender jeg Furen om, men ikke dybere end den forhen har været pløiet, og harver den dygtig, for at alle Græsrodde kan komme til at ligge ganſke blottede. Saaſnart diſſe ere tørrede, pløier jeg ſædvanlig Sædesfures Dybde og begynder at ſaae paa den friſte Fure. Det Saaede extirperer jeg ned, for at bringe det ſaa dybt i Jorden, at Køerne ved Afædning ikke ſkulle rykke det op. Hvad der bliver ſaaet til April Maaned

Udgang kan jeg afgræsse 3 Gange; hvad der bliver saaret i Mai 2 Gange. Skal der endelig saaes silbigerer, saa bliver det Boghvede, som dog kun kan græsses eengang af, da det efter at være afædt, ikke vorer mere. Jeg har forsøgt at saae Byg imellem Havren til Afædning, men foretrækker nu Havren alene, da Bygget ved sidste Afstøring har skudt Bipper, og Køerne komme i Forlegenhed ved at tygge dem, formedelst Staffene. Med sidste Afgræsning begynder jeg saa betimelig i August, at det Hele, som sagt, kan ligge omploiet i sort Brak ved Hundedagenes Udgang. I denne Henseende er det af practisk Nytte, at Køerne blive satte langs med Agrene, og ikke paa tværs af dem, fordi Ploven bør følge lige bag efter Køerne, saasnart der er en Ager afædt til at sætte den i. Naar Ageren nu saaledes 4de Gang er ploiet, hvilket ogsaa skeer med tynd Fure, og strax harvet, saa er den saa skjor, og beriget deels af Køerne, deels af det nedploiede Grønne, at Agerbrugeren ret med Tilfredshed kan see derpaa. Endelig faaer Marken siden den 5te og sidste Pløining, og ingen Landmand kan betvivle dens særdeles Beqvemhed til at modtage Sædeforret. Den har foruden den ordinaire, saaret en extraordinair Gjødning, og kan saaledes i hver Henseende maale sig med enhver bedst behandlet Brak.

Men med Hensyn til Beføstningspunktet, at besaae en Indtægt mere end ellers, da kunde der vel være Flere, som kunde synes at det allerede var beføsteligst nok: Men naar man vil tage Nyttens og de dermed forbundne andre Fordele, der her ikke ere tvivlsomme,

rigtig i Betragtning, da vil man finde, at den Beføstning ikke kan være bedre anvendt.

Thi her kommer til Afregning:

1. Agerens Berigelse.
2. Det betydelige Mere i Mæskeindtægten.

3. Den usfatteerlige Fordeel for en Landmand altid at have Overflødighed af Græsning, saaledes: at naar alle Andre i et daarligt Græsaar have Mangel, saa føler han intet dertil; og i et godt Græsaar tvinger Græsverten ham at komme Køerne til Hjælp, der ellers ikke kunne faae Bugt med det lange stive Græs. Jeg har saaledes i dette Aar paa mine 3 Græsmarker, hver paa 20 Tdr. Land, med en Besætning af imellem 50 til 60 Mæskesøer, 8 Ungfræe og 1 Tyr, foruden 8 Mødersaar med Yngel, — uden at tale om 8 Heste da de holdes paa Stald det meste af Sommeren, — bjerget 45 Pæs Kløverhø, hvad jeg sikkert ellers ikke vilde kunne have gjort; og i det Dieblif jeg skriver dette, den 20de August, staaer 1ste Aars Kløver igjen i fulde Blomster. Jeg maa her gjøre opmærksom paa, at jeg i Reglen ingen Kløvermark har at flaae, men at jeg ellers med Hensyn til Høet alene er henviist til de betydelige Enge, der høre til Gaarden.

Denne Maade at benytte Brakmarken paa, kan naturligviis kun finde Sted der, hvor de nødvendige Forarbejder til Jordens Kultur, der udfordre Bessfættigelse i samme om Sommeren, f. Ex. Mergling, Steenbrydning, Rydning ic., allerede ere besørgede.

Brakgrøsternes Gravning maae heller ikke opsættes

til Sommeren, men foretages om Efteraaret og ind i Vinteren.

Denne her anbefalede Maade at benytte Brakmarken paa, har ogsaa det Gode, at den tvinger sin Bruger til at anvende særdeles Opmærksomhed og tidlig Arbeidskraft paa den, og vil ganske forjage Synet af en ureen eller grøn Brak, der, hvor den skulde være reen eller sort, hvilket ellers ikke saa sjældent sees, til liden Vaade for Agerbruget. Unægtelig vil der i en Egn, hvor det først forsøges, findes Dem, der tage Forargelse af at see Køerne tøires i det frodige Korn, og som ville udsprede Fortællinger derom, som om en begaaet Synd; men ogsaa dette taber sig, og trække Efterlignere, da man dog ikke vil nægte, at man gjerne ønskede at kunne gjøre ligesaa. Jeg tør rolig forsikre Enhver, der med Indsigt og Energie kan slaae ind paa denne Brugsmaade, at hans Stilling som Jordbruger vil lettes og behageliggjøres ham, og det ikke saa lidet, ligesom denne Maade, almindelig brugt, vilde hæve hele Landets Productionsformue ganske overordentlig, uden at føre store Kapitaler ud af Landet.

Slaugaard i det Slesvigske, den 20de August 1845.

Urbødigt

P. L. Wiimh.